2025/1016

23.5.2025

SKLEP KOMISIJE (EU) 2025/1016

z dne 16. maja 2025

o odobritvi odstopanja Kraljevini Španiji od nekaterih določb Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta glede Melille

(notificirano pod dokumentarno številko C(2025) 3175)

(Besedilo v španskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije ([1]) in zlasti člena 64 Uredbe,

ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU ([2]) ter zlasti člena 66 Direktive,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK IN PODROČJE UPORABE SKLEPA

(1) Kraljevina Španija (v nadaljnjem besedilu: Španija) je 23. novembra 2020 v skladu s členom 64 Uredbe (EU) 2019/943 in členom 66 Direktive (EU) 2019/944 Komisiji predložila zahtevek za odstopanje (v nadaljnjem besedilu: vloga) za ozemlja zunaj Iberskega polotoka, tj. Kanarske otoke, Balearske otoke, Ceuto in Melillo (v nadaljnjem besedilu skupaj: NPO).

(2) Z vlogo se je prvotno zahtevalo odstopanje od členov 8 in 54 Direktive (EU) 2019/944 ter členov 3 in 6 ter člena 7(1), člena 8(1) in (4), členov 9, 10 in 11, 14 do 17, 19 do 27 ter 35 do 47 Uredbe (EU) 2019/943. V zadevni vlogi ni bilo navedeno trajanje zahtevanega odstopanja.

(3) Komisija je 18. marca 2021 objavila vlogo na svojem spletišču ter države članice in deležnike pozvala, naj do 30. aprila 2021 predložijo pripombe.

(4) Dne 17. avgusta 2021 in 16. decembra 2021 je od Španije zahtevala dodatne informacije o zahtevku za odstopanje. Španija je odgovorila 4. oktobra 2021 in 17. januarja 2022. V drugem odgovoru je Španija spremenila obseg svojega zahtevka za odstopanje, kot sledi:

— zahtevek za odstopanje od člena 8 Direktive (EU) 2019/944 je bil umaknjen za vsa NPO;

— zahtevek za odstopanje od člena 54 Direktive (EU) 2019/944 je bil umaknjen za Balearske otoke in Ceuto;

— Španija je vključila nov zahtevek za odstopanje od člena 40(4) do (7) Direktive (EU) 2019/944 za vsa NPO;

— zahtevek za odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točke (d), (f), (g), (h), (i), (l), (m) in (q), Uredbe (EU) 2019/943 je bil umaknjen za vsa NPO;

([1]) UL L 158, 14.6.2019, str. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
([2]) UL L 158, 14.6.2019, str. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.

— Španija je umaknila tudi zahtevek za odstopanje od člena 16(1) in (2), člena 20(1) in (2), člena 21(1) do (6), člena 22(1), razen točk (f) in (h), člena 22(4) ter členov 35 do 47 Uredbe (EU) 2019/943 za vsa NPO;

— določila je omejeno trajanje zahtevanega odstopanja za Balearske otoke in Ceuto do učinkovite povezave teh ozemelj s celino (ki se ne pričakuje pred letom 2030).

(5) Ta sklep bi moral zajemati le avtonomno mesto Melilla, saj je bil sklep Komisije o zahtevku za odstopanje, ki ga je Španija predložila v zvezi z NPO Kanarskih otokov, sprejet 8. decembra 2023 ([3]), zahtevka za odstopanje, ki ju je Španija predložila v zvezi z NPO Balearskih otokov in avtonomnega mesta Ceuta, pa bosta obravnavana v ločenih sklepih.

2. **MELILLA**

Elektroenergetski sistem in trg električne energije v Melilli

(6) Španija pojasnjuje, da mesto Melilla ni povezano s celinskim elektroenergetskim sistemom Španije. Španija glede tega navaja, da je medomrežna povezava z Iberskim polotokom zaradi oddaljenosti zelo draga in tehnično zelo zapletena. Trenutno zato ni načrtov za povezavo Melille s celino, ki je po mnenju Španije predpogoj za učinkovito vključitev Melille v iberski trg električne energije.

(7) Po navedbah Španije je poraba Melille leta 1996 znašala manj kot 3 000 GWh (97,5 GWh). Španija navaja, da termoelektrarne pokrivajo skoraj vse potrebe Melille po energiji. Leta 2023 je poraba Melille znašala 202 GWh, pri čemer je bilo 97,5 % energije proizvedene iz fosilnih goriv (večinoma z dizelskimi generatorji), 2,5 % pa je bilo energije iz obnovljivih virov ([4]).

(8) Španija glede tega pojasnjuje, da je nižja stopnja energije iz obnovljivih virov na NPO v primerjavi s celinskim španskim ozemljem posledica predvsem omejenega geografskega prostora, ki je na voljo za novo proizvodno zmogljivost, večjih potreb po proizvodnji, ki jo je mogoče dispečirati, in omejene razpoložljivosti objektov za shranjevanje energije.

(9) Španija navaja, da so za NPO, tudi Melillo, značilni majhen trg, zaradi česar ta ozemlja ne morejo izkoriščati prednosti ekonomije obsega, ki jih uživa celinski elektroenergetski sistem, in višji stroški goriva. Zaradi njihove pretekle izolacije obstaja tudi večja potreba po nameščeni rezervni zmogljivosti.

(10) Po navedbah Španije te posebnosti trga prispevajo k višjim stroškom proizvodnje električne energije v primerjavi s celino in nova podjetja odvračajo od vstopa na trg. V Melilli se zato ni razvila učinkovita konkurenca.

(11) Skupina Endesa ([5]) je v preteklosti proizvedla skoraj 100 % energije, proizvedene v Melilli. To velja še danes.

(12) Glede na težave, povezane s pomanjkanjem učinkovite konkurence in visokimi stroški, ter kljub nacionalnim ukrepom, sprejetim za spodbujanje konkurence in uvedbo ekonomskih spodbud za spodbujanje operativne učinkovitosti obratov in znižanje proizvodnih stroškov, Španija trdi, da ni mogoče vzpostaviti tržnega mehanizma, ki bi bil enak tržnemu mehanizmu, vzpostavljenemu na celini.

([3]) Sklep Komisije (EU) 2024/560 z dne 8. decembra 2023 o odobritvi odstopanja Kraljevini Španiji od nekaterih določb Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta glede Kanarskih otokov (UL L, 2024/560, 15.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/560/oj).

([4]) Glej Evolución demanda | Informes del sistema (sistemaelectrico-ree.es).

([5]) Skupina Endesa je v 70-odstotni lasti skupine Enel.

(13) Španija nadalje pojasnjuje, da je električna energija, proizvedena na vseh NPO, tudi v Melilli, izključena iz sistema zbiranja ponudb na celinskem trgu. Elektroenergetski sistemi NPO uporabljajo mehanizem ekonomske prednosti za dispečiranje ([6]):

— operater sistema razvršča proizvodne obrate glede na ekonomsko uspešnost na podlagi spremenljivih stroškov, dokler povpraševanje ni pokrito, pri čemer upošteva tehnične omejitve in rezerve, potrebne za zagotavljanje oskrbe z električno energijo;

— stran odjema (neposredni porabniki in dobavitelji) obvesti operaterja sistema o urnem odjemu v elektroenergetskih sistemih posameznih NPO;

— po dnevnem dispečiranju stran odjema kupuje energijo po ceni, ki je enaka ceni sistema zbiranja ponudb na celini.

(14) Po mnenju Španije ta mehanizem upošteva visoke stroške proizvodnje električne energije in posebnosti NPO, njegov cilj pa je zagotoviti, da porabniki in dobavitelji na teh ozemljih niso izpostavljeni višjim stroškom proizvodnje električne energije na NPO v primerjavi s celinsko Španijo, kar temelji na medregionalnih načelih solidarnosti.

(15) Španija nadalje pojasnjuje, da proizvodnja električne energije na NPO pomeni sistem reguliranih plačil namesto sistema tržnih plačil in se uporablja v razmerah, v katerih veleprodajni trg ne more delovati ter so stroški iz geografskih in ozemeljskih razlogov višji od stroškov proizvodnje električne energije v celinski Španiji.

(16) Španija ugotavlja, da mehanizem zagotavlja, da elektroenergetski sistem in javni proračun krijeta dodatne stroške, ki izhajajo iz razlike med višjimi stroški proizvodnje na NPO in ceno električne energije, ki je enaka ceni na celini, tako da vsi porabniki plačujejo enako za električno energijo, ne glede na sistem, v katerem jo porabljajo.

(17) Po navedbah Španije je ureditev dejavnosti prenosa in distribucije električne energije na NPO podobna ureditvi v celinski Španiji.

(18) Španija glede maloprodajnega trga pojasnjuje, da imajo končni odjemalci na NPO pravico izbrati svojega dobavitelja pod enakimi pogoji kot končni odjemalci v celinski Španiji. Podobno je pojem ranljivih porabnikov opredeljen za celotno Španijo, ponudba pa je na splošno enotno organizirana po vsej državi. Španija glede tega ugotavlja, da ni razlik med celinskim in necelinskim maloprodajnim trgom.

Pregled pravnega okvira za NPO

(19) Španija pojasnjuje, da zakon št. 24/2013 določa, da za dobavo električne energije na NPO velja posebna uredba. Določa tudi, da lahko ta dejavnost prejme dodatno plačilo za kritje razlike med stroški proizvodnje električne energije na NPO in prihodki od prodaje električne energije na teh ozemljih. Zakon št. 24/2013 določa pogoje, ki morajo biti izpolnjeni, da se izdvojeni sistem ne šteje več za takega, in sicer da zmogljivost povezave sistema NPO s celino sistemu omogoča vstop na trg proizvodnje energije na celini in da obstajajo tržni mehanizmi za integracijo električne energije sistema NPO.

(20) Španija ugotavlja, da zakon št. 17/2013 vsebuje splošne določbe za zagotavljanje oskrbe in povečanje konkurence v elektroenergetskih sistemih na NPO ([7]). Zlasti člen 5 zakona št. 17/2013 določa, da morajo biti črpalne hidroelektrarne na NPO, katerih glavni namen je zagotavljanje oskrbe in zanesljivosti sistema ter vključitev obnovljivih virov energije, ki jih ni mogoče dispečirati, v lasti operaterja sistema.

([6]) Okvir je določen v kraljevem odloku št. 738/2015 z dne 31. julija 2015 (*Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares*) (v nadaljnjem besedilu: kraljevi odlok št. 738/2015).

([7]) Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

(21) Španija navaja, da kraljevi odlok št. 738/2015 podrobno ureja dejavnost proizvodnje električne energije in postopek dispečiranja v elektroenergetskih sistemih na NPO ter sistem plačil za to dejavnost. Sistem plačil temelji na dveh elementih plačil: enem za izvedeno naložbo in druge fiksne stroške ter enem za spremenljive stroške, nastale med obratovanjem. S tem plačilom naj bi se pokrili dodatni stroški proizvodnje električne energije na NPO. V kraljevem odloku št. 738/2015 so dodatni stroški opredeljeni kot razlika med vsemi stroški proizvodnje in ceno, plačano za dispečiranje električne energije, ki ga upravlja operater sistema.

(22) Poleg tega kraljevi odlok št. 738/2015 uvaja konkurenčni postopek za izbiro nove zmogljivosti in zmogljivosti, ki jo je treba obnoviti.

(23) Komisija glede tega ugotavlja, da je mehanizem plačil, določen v kraljevem odloku št. 738/2015, v svojem sklepu SA.42270 *Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories* (Proizvodnja električne energije na španskih ozemljih zunaj Iberskega polotoka) odobrila kot državno pomoč ([8]).

3. ZAHTEVANA ODSTOPANJA V ZVEZI Z MELILLO

(24) Zahtevek za odstopanje, predložen za Melillo, temelji na njeni opredelitvi kot majhni izdvojeni sistem v skladu s členom 2(42) Direktive (EU) 2019/944.

3.1 Odstopanje v skladu s členom 66 Direktive (EU) 2019/944

(25) Španija zahteva odstopanje od člena 40(4) do (7) in člena 54 Direktive (EU) 2019/944 v zvezi z naročanjem pomožnih storitev s strani operaterja prenosnega sistema in prepovedjo operaterjem prenosnih sistemov, da imajo v lasti, razvijajo, vodijo ali upravljajo objekte za shranjevanje energije.

Odstopanje v skladu s členom 64 Uredbe (EU) 2019/943

(26) Španija za Melillo zahteva odstopanje od naslednjih določb Uredbe (EU) 2019/943:

— tržnih načel iz člena 3(1), točke (a), (b), (c), (e), (j), (k), (n), (o) in (p);

— pravil o trgovanju z električno energijo v skladu s členom 6, členom 7(1), členom 8(1) in (4) ter členi 9, 10, 11, 14, 15, 16 in 17;

— pravil o prihodkih od prezasedenosti iz člena 19;

— členov 14 in 15, člena 16(3) do (13), členov 17 in 19, člen 20(3) do (8), člena 21(7) in (8), člena 22(1), točki (f) in (h), člena 22(2), (3) in (5) ter člena 25(2) do (4) za vse nove podporne mehanizme za zmogljivost, ki bi lahko bili vzpostavljeni v prihodnosti;

— členov 14 do 17, 19 do 27 in 35 do 47 za obstoječi mehanizem, opredeljen v kraljevem odloku št. 738/2015.

3.2 Trajanje zahtevanih odstopanj

(27) Španija meni, da je učinkovita vključitev NPO na iberski trg električne energije odvisna od medomrežne povezave s celinskim delom Španije.

(28) Kar zadeva Melillo, Španija zahteva, da se odstopanja izvzamejo iz kakršnih koli rokov.

4. PRIPOMBE, PREJETE V OBDOBJU POSVETOVANJA

(29) Kot je opisano v uvodni izjavi 3, je Komisija marca in aprila 2021 izvedla javno posvetovanje.

([8]) Sklep z dne 28. maja 2020, SA.42270 (2016/NN) – *Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories* (Proizvodnja električne energije na španskih ozemljih zunaj Iberskega polotoka), C(2020) 3401.

(30) Vse pripombe, predložene v odgovor na javno posvetovanje, so se nanašale na odstopanje od člena 54 Direktive (EU) 2019/944, ki ga je Španija zahtevala v zvezi z lastništvom, vodenjem in upravljanjem objektov za shranjevanje energije s strani operaterja prenosnega sistema.

(31) Sodelujoči v javnem posvetovanju so nasprotovali odobritvi takega odstopanja, saj bi se s tem legitimiziral projekt, v skladu s katerim bi bilo družbi Red Eléctrica de España S.A.U. (v nadaljnjem besedilu: družba REE), španskemu operaterju prenosnega sistema, dovoljeno razviti projekt Chira-Soria na Kanarskih otokih brez razpisnega postopka (v nadaljnjem besedilu: projekt Chira-Soria) ([9]), kot določa člen 54 Direktive (EU) 2019/944. Sodelujoči so opozorili, da dejstvo, da odstopanje zajema tudi druga NPO, ni pomembno, ker površinska oblikovanost Balearskih otokov ter majhnost Ceute in Melille ne bi omogočala črpalnih hidroelektrarn na zadevnih ozemljih ([10]).

(32) Sodelujoči so navedli, da zgolj otoška lega ni zadostna utemeljitev za odstopanje od razpisne zahteve iz člen 54 Direktive (EU) 2019/944, saj naj bi zasebni subjekti pokazali zanimanje za projekt Chira-Soria. Trdili so, da se to zanimanje ni upoštevalo v skladu z zakonom št. 17/2013.

(33) Poleg tega so poudarili, da sta španski regulativni organ, Comisión Nacional de Mercados y Competencia (CNMC), in španski državni svet izrazila pomisleke glede kraljevega odloka št. 738/2015 in vloge družbe REE, ki je lastnica črpalnih hidroelektrarn in hkrati subjekt, od katerega je v prvi vrsti odvisen upravni postopek odobritve črpalnih hidroelektrarn.

(34) Natančneje, so glede projekta Chira-Soria navedli tudi trditve, da ni ekonomsko upravičeno, da projekt ne prispeva k vključevanju energije iz obnovljivih virov ter da projekt vzbuja okoljske in socialne pomisleke ([11]).

5. OCENA ZAHTEVKA ZA ODSTOPANJE V ZVEZI Z MELILLO

5.1 Majhni izdvojeni sistem

(35) V skladu s členom 64 Uredbe (EU) 2019/943 se lahko odstopanje od ustreznih določb členov 3 in 6, člena 7(1), člena 8(1) in (4), členov 9 do 11, 14 do 17, 19 do 27, 35 do 47 in 51 navedene uredbe odobri v dveh primerih:

(a) za majhne izdvojene sisteme in majhne povezane sisteme, če lahko države članice dokažejo, da imajo znatne težave pri obratovanju teh sistemov. V takem primeru za odstopanje veljajo pogoji, katerih cilj je povečati konkurenco in povezovanje z notranjim trgom električne energije;

(b) za najbolj oddaljene regije v smislu člena 349 PDEU, če jih zaradi očitnih prostorskih razlogov ni mogoče povezati z energetskim trgom Unije.

(36) V skladu s členom 66(1), prvi pododstavek, Direktive (EU) 2019/944 se odstopanje od ustreznih določb členov 7 in 8 ter poglavij IV, V in VI lahko odobri za majhne izdvojene sisteme in majhne povezane sisteme, če lahko države članice dokažejo, da imajo znatne težave pri obratovanju teh sistemov. Člen 66(2), drugi pododstavek, Direktive (EU) 2019/944 določa, da pri najbolj oddaljenih regijah v smislu člena 349 PDEU, ki jih ni mogoče povezati s trgi električne energije Unije, za odstopanje veljajo pogoji, katerih cilj je zagotoviti, da odstopanje ne ovira prehoda na obnovljive vire energije.

([9]) Projekt Chira-Soria se nanaša na gradnjo objekta za shranjevanje energije (črpalna hidroelektrarna) z nameščeno zmogljivostjo 200 MW in zmogljivostjo za shranjevanje energije 3,5 GWh na otoku Gran Canaria. Za več informacij o projektu glej: Central hidroeléctrica de bombeo reversible Salto de Chira | Red Eléctrica (ree.es).

([10]) Črpalna hidroelektrarna bi se štela za objekt za shranjevanje energije v skladu z Direktivo (EU) 2019/944.

([11]) Za več podrobnosti glej Sklep Komisije (EU) 2024/560 z dne 8. decembra 2023, uvodni izjavi 33 in 36.

(37) V skladu z Uredbo (EU) 2019/943 in Direktivo (EU) 2019/944 je v primeru majhnih izdvojenih sistemov odstopanje časovno omejeno in zanj veljajo pogoji, katerih cilj je povečati konkurenco in povezovanje z notranjim trgom električne energije. Poleg tega je namen odstopanja zagotoviti, da ne ovira ali zavira prehoda k energiji iz obnovljivih virov ter večje prožnosti, shranjevanja energije, elektromobilnosti in prilagajanja odjema.

(38) V členu 2(42) Direktive (EU) 2019/944 je „majhni izdvojeni sistem“ opredeljen kot „vsak sistem, katerega poraba v letu 1996 je bila manjša od 3 000 GWh, kjer se manj kot 5 % porabe na leto pridobi iz medsebojnih povezav z drugimi sistemi“.

(39) Španija v svojih pripombah pojasnjuje, da Melilla trenutno ni povezana s celinsko Španijo (uvodna izjava 6). Po navedbah Španije je poraba Melille leta 1996 znašala manj kot 3 000 GWh (uvodna izjava 7).

(40) Na podlagi informacij, ki jih je predložila Španija, in v skladu s sklepom Komisije SA.42270 „Proizvodnja električne energije na španskih ozemljih zunaj Iberskega polotoka“ se mesto Melilla šteje za majhni izdvojeni sistem v smislu člena 2(42) Direktive (EU) 2019/944.

5.2 **Znatne težave pri obratovanju sistema**

5.2.1 *Pomen „znatnih“ oz. „hujših težav pri obratovanju“ sistema*

(41) Zakonodajalec izraza „znatne težave“ iz člena 64(1), točka (a), Uredbe (EU) 2019/943 in „hujše težave“ iz člena 66(1) Direktive (EU) 2019/944 ni opredelil. Odprta formulacija Komisiji omogoča, da upošteva vse morebitne težave, povezane s posebnim položajem majhnih sistemov, če so znatne in ne le obrobne. Take težave se lahko pomembno razlikujejo glede na geografske posebnosti, proizvodnjo in porabo zadevnega sistema, pa tudi glede na tehnični razvoj (kot sta shranjevanje električne energije in majhna proizvodnja).

(42) V preteklih sklepih Komisije so se težave, ki jih je bilo treba rešiti, nanašale na ohranjanje družbene povezanosti in/ali enakih konkurenčnih pogojev med celino in otoki v razmerah, ko so bili zaradi zanesljivosti sistema na otoku potrebni dodatni ukrepi ali so bili stroški na otoku bistveno višji v primerjavi s celino. „Obratovanje“ se tako ne sme razlagati ozko, na primer z zahtevo, da brez odstopanja varno obratovanje sistema ne bi bilo mogoče. Namesto tega od nekdaj velja, da „težave“ vključujejo tudi socialno-ekonomske težave za uporabnike zadevnega sistema ([12]).

(43) Poleg tega mora do teh znatnih težav priti pri obratovanju majhnih izdvojenih in majhnih povezanih sistemov. Tako se zdi težko zamisliti utemeljitev, ki bi temeljila izključno na učinku, ki se pojavi zunaj sistema, npr. učinku na nacionalne sheme subvencioniranja. To ne izključuje pomembnosti „posrednega“ učinka, npr. na varno obratovanje sistema.

5.2.2 *Znatne težave, ki jih je Španija predstavila v vlogi*

(44) Španija izpostavlja več izzivov in težav pri obratovanju trgov in sistemov električne energije na NPO, vključno z Melillo:

— majhnost trga NPO, zaradi česar ni mogoče izkoristiti prednosti, ki jih prinaša ekonomija obsega, ki je prisotna v celinskem elektroenergetskem sistemu;

— višji stroški, povezani z mešanico goriv, kar povzroča višje stroške električne energije, saj je večina energije na NPO proizvedena s plinom, premogom ali dizelskim gorivom;

— visoki naložbeni in operativni stroški, ki izhajajo iz geografske izoliranosti in majhnosti sistemov;

([12]) Glej npr. Sklep Komisije z dne 14. avgusta 2014, s katerim se Helenski republiki odobri odstopanje od nekaterih določb Direktive 2009/72/ES, ki se nanaša na višje stroške proizvodnje električne energije na otokih, medtem ko so cene po zakonu enake cenam na celini.

— večja potreba po nameščeni rezervni zmogljivosti zaradi geografske izoliranosti sistemov. Španija zlasti pojasnjuje, da NPO potrebujejo večjo rotacijsko rezervo, da bi izpolnila standarde zanesljivosti oskrbe. Tak standard oskrbe je za 40–70 % višji od nameščene zmogljivosti, na celini pa le za 10 %. To pomeni, da elektrarne precej časa mirujejo, zaradi česar je zanimanje za naložbe v novo zmogljivost majhno;

— okoljske omejitve za lokalizacijo nove proizvodne zmogljivosti, tako za konvencionalno proizvodnjo energije kot tudi za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov;

— povezani stroški in naložbe, potrebne za izgradnjo novih medomrežnih povezav s celino zaradi geografske lege NPO.

(45) Po navedbah Španije imajo NPO zaradi teh izzivov in težav dve glavni značilnosti, tj. višji stroški električne energije in pomanjkanje konkurence pri proizvodnji električne energije.

(46) Kar zadeva visoke stroške proizvodnje električne energije na NPO, Španija pojasnjuje, da so zaradi navedenih izzivov in težav stroški proizvodnje, ki jo je mogoče dispečirati, pogosto dvakrat tolikšni kot tovrstni stroški v celinski Španiji. Španija trdi, da je treba NPO izključiti iz sistema celinskega trga, da bi lahko njihovi potrošniki plačevali cene, podobne cenam na celini.

(47) Kar zadeva pomanjkanje konkurence na področju proizvodnje električne energije, Španija pojasnjuje, da je zaradi zgodovinskega razvoja NPO in premajhne privlačnosti elektroenergetskega sektorja v teh regijah tradicionalno ena sama poslovna skupina opravljala vse funkcije oskrbe z energijo. Zato po navedbah Španije za Melillo kljub prizadevanjem za spodbujanje konkurence še vedno velja, da nima učinkovite konkurence na ravni proizvodnje.

(48) Poleg tega Španija opozarja na izzive, povezane z uvajanjem obnovljivih virov energije na NPO, vključno z Melillo.

5.2.3 *Ocena*

(49) Komisija priznava trditve Španije, da zaradi izzivov, povezanih z obratovanjem majhnih izdvojenih sistemov, zelo nizke ravni konkurence v segmentu proizvodnje na NPO in neobstoječe povezave s celinskim trgom Španije v Melilli še niso prisotni pogoji za uvedbo popolnoma liberaliziranega veleprodajnega trga električne energije.

(50) Zato se zdi smiselno domnevati, da v Melilli ni mogoče vzpostaviti delujočega veleprodajnega trga brez javnega posredovanja in da zato na tem ozemlju trenutno ni mogoče izvajati več določb v zvezi s terminskimi trgi, trgi za dan vnaprej, trgi znotraj dneva in izravnalnimi trgi.

(51) Komisija lahko sklene, da bi popolna uporaba Uredbe (EU) 2019/943 in Direktive (EU) 2019/944 za ozemlja, za katera velja ta zahtevek za odstopanje, povzročila znatne težave pri obratovanju elektroenergetskega sistema v Melilli.

5.3 **Področje uporabe odstopanja**

5.3.1 *Člena 54 in 66 Direktive (EU) 2019/944*

(52) Člen 54(1) Direktive (EU) 2019/944 operaterjem prenosnih sistemov prepoveduje lastništvo, razvijanje, vodenje ali upravljanje objektov za shranjevanje energije.

(53) Člen 54(2) navedene direktive določa možnost, da države članice odstopajo od tega pravila, če so objekti popolnoma integrirani omrežni elementi in je regulativni organ dal soglasje ali kadar so izpolnjeni vsi pogoji iz točk (a) do (c) navedenega odstavka.

(54) Kot je navedeno v uvodni izjavi 36, lahko države članice v skladu s členom 66(1), prvi pododstavek, Direktive (EU) 2019/944 za majhne izdvojene sisteme zahtevajo odstopanje od pravil iz poglavja VI (vključno s členom 54), če lahko dokažejo, da imajo znatne težave pri njihovem obratovanju.

(55) Zato lahko Španija poleg uporabe možnosti odstopanja iz člena 54(2) Direktive (EU) 2019/944 od Komisije glede Melille zahteva odstopanje od člena 54 Direktive s sklicevanjem na člen 66.

5.3.1.1 Vloga

(56) Kot je opisano v uvodni izjavi 20, člen 5 zakona št. 17/2013 določa, da so črpalne hidroelektrarne na NPO, katerih glavni namen je zagotavljanje oskrbe in varnosti sistema ter vključevanje obnovljivih virov energije, ki jih ni mogoče dispečirati, v lasti operaterja sistema.

(57) Španija v vlogi poudarja, da majhnost Melille pomeni, da izgradnja črpalnih hidroelektrarn ni zelo verjetna, in da bi bilo namesto tega primerno razmisliti o drugih možnostih shranjevanja energije. Glede tega se Španija sklicuje na študije, ki jih je izvedel operater prenosnega sistema in v katerih je poudarjeno, da bodo glede na zaveze glede razogljičenja, ki veljajo za izolirana ozemlja, ter ker se bosta proizvodnja energije iz obnovljivih virov in prilagajanje odjema povečala, potrebni objekti za shranjevanje energije, da bi lahko zagotovili oskrbo z energijo v skladu z uveljavljenimi zahtevami glede kakovosti in varnosti.

(58) Španija zato za Melillo v skladu s členom 66 Direktive (EU) 2019/944 zahteva odstopanje od člena 54 Direktive.

5.3.1.2 Ocena

(59) Kot je navedeno v uvodni izjavi 53, Komisija ugotavlja, da člen 54 Direktive (EU) 2019/944 v odstavku 2 že vključuje možnost, da države članice odstopajo od pravila iz odstavka 1 navedenega člena, in sicer da operaterji prenosnih sistemov ne smejo imeti v lasti, razvijati, voditi ali upravljati objektov za shranjevanje energije.

(60) Glede na možnost iz člena 54(2) Direktive (EU) 2019/944 Komisija meni, da odstopanje od člena 54(1) v skladu s členom 66 Direktive za vse vrste tehnologij za shranjevanje energije ni upravičeno, ker bi preprečevalo tržni razvoj projektov za shranjevanje energije.

(61) Komisija nadalje poudarja, da se zdi, da obveznost operaterjev prenosnih sistemov, da imajo v lasti in upravljajo objekte za shranjevanje energije na ozemljih zunaj Iberskega polotoka, določena v zakonu št. 17/2013, temelji na merilih, ki se razlikujejo od meril iz člena 54 Direktive (EU) 2019/944. Ta sklep zgolj ocenjuje, ali so zahteve za odstopanje v skladu s členom 66(1) Direktive (EU) 2019/944 izpolnjene, in ne posega v oceno Komisije o združljivosti zakona št. 17/2013 z zahtevami iz Direktive (EU) 2019/944.

5.3.2 *Člen 40(4) do (7) Direktive (EU) 2019/944*

(62) Po navedbah Španije pomanjkanje učinkovite konkurence v segmentu proizvodnje preprečuje vzpostavitev neizkrivljenih trgov električne energije na NPO. Operaterju prenosnega sistema zlasti preprečuje vzpostavitev in upravljanje izravnalnega trga v Melilli, vključno z naročanjem tržnih nefrekvenčnih pomožnih storitev.

(63) Komisija meni, da razlogi iz uvodnih izjav 9 do 12 trenutno preprečujejo vzpostavitev izravnalnega trga in tržno naročanje nefrekvenčnih pomožnih storitev v Melilli. Po mnenju Komisije so zato odstopanja od obveznosti iz člena 40(4) do (7) Direktive (EU) 2019/944 v skladu s členom 66 Direktive upravičena.

5.3.3 *Poglavje II Uredbe (EU) 2019/943: splošna pravila za trg električne energije – člena 3 in 6, člen 7(1), člen 8(1) in (4) ter členi 9, 10 in 11*

5.3.3.1 Vloga

(64) Po navedbah Španije pomanjkanje učinkovite konkurence med proizvajalci preprečuje vzpostavitev nereguliranih trgov električne energije. Odločitve o dispečiranju na NPO, vključno z Melillo, temeljijo na tehničnih in ekonomskih merilih, za katera ni vedno mogoče uporabiti tržnih pravil. Poleg tega Španija pojasnjuje, da oblikovanje cen na NPO ne temelji na ponudbi in povpraševanju na teh ozemljih, temveč na ponudbi in povpraševanju celinske Španije, da se prepreči, da bi porabniki na NPO plačevali dodatne stroške proizvodnje električne energije na teh ozemljih.

(65) Španija zato zahteva odstopanje od naslednjih določb člena 3, prvi odstavek, Uredbe (EU) 2019/943:

— točk (a), (b), (o) in (p), ker po njenih navedbah cen na zadevnih trgih ni mogoče prosto oblikovati na podlagi ponudbe in povpraševanja, na teh ozemljih pa ni terminskih trgov;

— točke (c), ker meni, da se tržna pravila, ki olajšujejo razvoj prožne proizvodnje in povpraševanja, morda ne uporabljajo na teh ozemljih;

— točk (e) in (k), ker po njenem mnenju proizvajalci niso odgovorni za prodajo električne energije, ki jo proizvedejo (namesto tega je naloga operaterja sistema, da odloči, katere elektrarne bi bilo treba dispečirati), in ne morejo predložiti zbirnih ponudb;

— točke (j), ker meni, da bi strategija shranjevanja na teh ozemljih lahko zahtevala, da imajo obrati za shranjevanje energije prednost in niso enakovredni drugim proizvodnim obratom;

— točke (n), v zvezi s katero ugotavlja, da bi vstop in izstop podjetij za proizvodnjo električne energije načeloma lahko temeljila na oceni ekonomske in finančne vzdržnosti dejavnosti podjetij, vendar v praksi proizvodna podjetja ne morejo sodelovati v sistemu, ne da bi jim bil odobren sistem reguliranih plačil, s katerim bi se lahko krili stroški proizvodnje.

(66) Španija v zvezi s členom 6, členom 7(1), členom 8(1) in (4) ter členi 9, 10 in 11 poudarja, da je elektroenergetski sistem na NPO sicer urejen s sistemom dispečiranja, ki deluje podobno kot trgi električne energije Unije, na primer pri dnevnem dispečiranju in dispečiranju znotraj dneva, vendar pomeni reguliran sistem. Nakupna cena temelji na ceni na celini in ne na priznanih stroških, ki jih imajo proizvajalci pri izvajanju svojih dejavnosti proizvodnje električne energije, vključno s storitvami izravnave. Na podlagi tega Španija zahteva odstopanje od člena 6, člena 7(1), člena 8(1) in (4) ter členov 9, 10 in 11 Uredbe (EU) 2019/943, saj na NPO, vključno z Melillo, ni izravnalnega trga, pa tudi ni možnosti za povezovanje s trgi Unije za dan vnaprej in znotraj dneva, ker ni povezave s celinsko Španijo.

(67) Španija v zvezi s členom 7(1) ter členom 8(1) in (4) Uredbe (EU) 2019/943 ugotavlja, da se zaradi izoliranosti NPO dispečiranje upravlja neodvisno od celinskih trgov in trgov Unije – poleg referenčne cene za nakup energije, ki temelji na ceni na celini –, pri čemer dispečiranje temelji na urnih postavkah.

(68) Podobno Španija v skladu z navedenim meni, da se vključitev terminskih trgov, tehničnih omejitev trgovanja in vrednosti nezadostnega napajanja iz členov 9 do 11 Uredbe (EU) 2019/943 ne uporablja za dispečiranje na NPO.

5.3.3.2 Ocena

(69) Komisija v zvezi z zahtevkom za odstopanje od člena 3, prvi odstavek, Uredbe (EU) 2019/943 meni naslednje:

— iz razlogov iz uvodnih izjav 9 do 12 se cene električne energije v Melilli ne oblikujejo na podlagi tržnega pristopa, temveč prek posebnega reguliranega mehanizma, pri katerem operater sistema izvaja dispečiranje proizvodnje za vsako NPO, in odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točke (a), (b), (e) in (k), Uredbe (EU) 2019/943 je upravičeno;

— iz razlogov iz uvodnih izjav 9 do 12 v Melilli ni terminskega trga in dispečiranje operaterja sistema vključuje tedensko in dnevno napovedovanje ter napovedovanje znotraj dneva, pa tudi odstopanja v realnem času in odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točki (o) in (p), Uredbe (EU) 2019/943 je prav tako upravičeno;

— ob priznavanju, da bi lahko sedanji regulirani sistem in posebne značilnosti Melille otežili razvoj prožnejše in nizkoogljične proizvodnje ter prožnejšega odjema, je še vedno potrebna uporaba tržnih pravil, da se v največji možni meri spodbudi njihov razvoj. Komisija zato meni, da odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točka (c), Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno;

— člen 3, prvi odstavek, točka (j), Uredbe (EU) 2019/943 ne preprečuje, da bi imeli prednost projekti za shranjevanje energije v Melilli, če se na primer ti projekti štejejo za najboljšo možnost za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe. Komisija zato meni, da odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točka (j), Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno;

— v zvezi s členom 3, prvi odstavek, točka (n), Uredbe (EU) 2019/943 bi moral biti vstop podjetja na trg proizvodnje električne energije ali izstop z njega odvisen od njegove ocene ekonomske in finančne sposobnosti preživetja, ob upoštevanju možnosti prejema reguliranega plačila iz uvodnih izjav 15 in 16. Odstopanje od člena 3, prvi odstavek, točka (n), Uredbe (EU) 2019/943 za Melillo zato ni upravičeno.

(70) V zvezi z zahtevanim odstopanjem od člena 6, člena 7(1), člena 8(1) in (4) ter členov 9, 10 in 11 Uredbe (EU) 2019/943 se navedene določbe nanašajo na zahteve glede terminskih trgov, trgov za dan vnaprej, trgov znotraj dneva in izravnalnih trgov. Na podlagi informacij, ki jih je predložila Španija, navedenih trgov v Melilli ni mogoče učinkovito izvajati (uvodne izjave 9 do 12). Komisija zato meni, da je odstopanje od navedenih določb upravičeno.

5.3.4 *Poglavje III Uredbe (EU) 2019/943: dostop do omrežja in upravljanje prezasedenosti – členi 14 do 17 in 19*

5.3.4.1 Vloga

(71) Španija pojasnjuje, da zahtev iz členov 14 do 16 in 19 ni mogoče uporabiti na NPO, ker operater prenosnega sistema izvaja dispečiranje proizvodnje za vsakega od elektroenergetskih sistemov na teh ozemljih in ti sistemi ne predstavljajo ločenih medsebojno povezanih trgovalnih območij. Španija pojasnjuje tudi, da, ker NPO niso ločena trgovalna območja, ni povezanega trga prenosne zmogljivosti med območji, zato se ne ustvarjajo prihodki od prezasedenosti.

5.3.4.2 Ocena

(72) Odstopanji od člena 7(1) in člena 8(1) Uredbe (EU) 2019/943 pomenita, da Melilla ni vključena v integrirane trge za dan vnaprej in znotraj dneva. Zato se za Melillo nekatere določbe v zvezi z delovanjem navedenih trgov ne bodo nujno uporabljale.

(73) Členi 14 do 17 in 19 Uredbe (EU) 2019/943 se nanašajo na trgovalna območja ter upravljanje zmogljivosti in prezasedenosti med trgovalnimi območji. Komisija glede tega ugotavlja, da Melilla ni ločeno trgovalno območje in da Španija trenutno ne načrtuje izgradnje povezave, ki bi Melillo povezovala s celino. Ker je cilj členov 14 in 15 optimizirati tržno dispečiranje med trgovalnimi območji, Komisija meni, da je odstopanje od teh določb upravičeno. Nasprotno pa se določbe iz člena 16(3) do (13) ter členov 17 in 19 za Melillo dejansko ne uporabljajo, saj ni ločeno trgovalno območje. Iz tega sledi, da odstopanje od zahtev iz člena 16(3) do (13) ter členov 17 in 19 Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno.

(74) Kar zadeva člen 16(1) in (2) Uredbe (EU) 2019/943, ki vsebuje splošna načela glede upravljanja prezasedenosti, Komisija meni, da je odstopanje glede na izoliranost in majhnost sistema v Melilli ter znatne težave, ki jih to povzroča za njegovo obratovanje, upravičeno.

5.3.5 *Poglavje IV Uredbe (EU) 2019/943: zadostnost virov – člen 20(3) do (8), člen 21(7) in (8), člen 22(1), točki (f) in (h), člen 22(2), (3) in (5) ter člen 25(2) do (4)*

5.3.5.1 Vloga

(75) Španija pojasnjuje, da so ocene zadostnosti virov, ki jih operater sistema izvede za vsako NPO, na podlagi geografske izoliranosti NPO zaradi pomanjkljivosti ali odsotnosti povezave s celino neodvisne in niso vključene v evropsko oceno zadostnosti virov ali oceno zadostnosti virov v celinski Španiji. Zato Španija meni, da nekatere določbe iz poglavja IV ne veljajo za NPO. Kljub temu poudarja, da je cilj sedanjih nacionalnih pravil, kolikor je to mogoče, zagotoviti enako obravnavo ozemelj zunaj Iberskega polotoka in celinskega trga, na primer glede ravni zanesljivosti oskrbe ali metodologije za izvajanje ocen zadostnosti virov.

(76) Španija trdi, da je zadostnost na NPO zagotovljena s posebnim mehanizmom za dodeljevanje nove zmogljivosti, določenim v kraljevem odloku št. 738/2015, kot je opisano v uvodnih izjavah 21 do 23. Meni, da bi bilo treba ta mehanizem ohraniti glede na edinstveno naravo NPO, zato zahteva odstopanje od člena 20(3) do (8), člena 21(7) in (8), člena 22(1), točki (f) in (h), člena 22(2), (3) in (5) ter člena 25(2) do (4).

(77) Španija trdi, da so ocene zadostnosti virov na NPO skladne z načeli iz člena 20(1) in (2) Uredbe (EU) 2019/943. Nadalje pojasnjuje, da se pomisleki glede zadostnosti, kadar so ugotovljeni, obravnavajo z razpisom za konkurenčni postopek zbiranja ponudb (kot je določeno v kraljevem odloku št. 738/2015) skupaj z oceno dražb zmogljivosti obnovljivega izvora. To so postopki, za katere po navedbah Španije ni mogoče uporabiti zahtev iz člena 20(3) do (8) Uredbe (EU) 2019/943.

(78) Španija pojasnjuje, da določbe iz člena 21(7) in (8) Uredbe (EU) 2019/943 niso združljive z mehanizmom iz kraljevega odloka št. 738/2015. Vendar navaja, da se bodo za vse prihodnje nove mehanizme za zmogljivost uporabljale zahteve iz člena 21(7) in (8) Uredbe.

(79) Španija ugotavlja, da mehanizem iz kraljevega odloka št. 738/2015 ni združljiv tudi z naslednjimi določbami Uredbe (EU) 2019/943:

— členom 22(1), točka (f), ki določa, da se plačilo določi s konkurenčnim postopkom, saj po mnenju Španije plačilo v obstoječem mehanizmu ne temelji na konkurenčnem postopku, temveč na napravi z referenčno vrednostjo za spodbujanje učinkovitosti;

— členom 22(1), točka (h), ki določa, da morajo biti mehanizmi za zmogljivost odprti za sodelovanje vseh virov, ki so zmožni zagotoviti zahtevane tehnične lastnosti, saj se po mnenju Španije mehanizem uporablja samo za naprave, ki jih je mogoče dispečirati;

— členom 22(2), ki določa seznam značilnosti zasnove, ki jih morajo izpolnjevati strateške rezerve, saj se po mnenju Španije sklicuje na izravnalne trge, ki ne obstajajo na NPO;

— členom 22(3), ki določa dodatne zahteve za mehanizme za zmogljivost, ki niso strateške rezerve, saj po mnenju Španije obstoječi mehanizem ne izpolnjuje navedenih zahtev: povračilo se ne nagiba k nič, če je zagotovljena raven zmogljivosti ustrezna, povračilo ni povezano le z zmogljivostjo in obveznosti glede zmogljivosti niso prenosljive;

— členom 22(4), ki vključuje zahteve glede omejitev emisij CO_2 za mehanizme za zmogljivost, saj po mnenju Španije sedanji mehanizem ne vključuje nobenih tovrstnih zahtev, vendar omogoča določitev tehničnih omejitev;

— členom 22(5), ki določa prilagoditev mehanizmov za zmogljivost, ki so se uporabljali 4. julija 2019.

(80) Španija pojasnjuje, da standardi zanesljivosti za ozemlja zunaj Iberskega polotoka niso usklajeni z zahtevami iz člena 25(3) Uredbe (EU) 2019/943, saj ne upoštevajo stroškov novega vstopa. Španija dodaja, da bi se lahko standardi, tudi če bi bili enaki, spremenili v strožje vrednosti različno hitro, zato zahteva odstopanje od člena 25(2) do (4) Uredbe (EU) 2019/943.

5.3.5.2 Ocena

(81) Člen 20 Uredbe (EU) 2019/943 obravnava zadostnost virov na notranjem trgu električne energije in določa obveznosti držav članic glede tega, kako spremljati zadostnost virov in kako ukrepati, kadar se ugotovijo pomisleki v zvezi z zadostnostjo virov, in sicer med drugim s pripravo izvedbenega načrta za odpravo regulativnih izkrivljanj, zagotavljanjem tržno osnovane izravnalne nabave ali odpravo reguliranih cen. Komisija ugotavlja, da je Španija v okviru postopka državne pomoči že pripravila in ji predložila izvedbeni načrt v skladu s členom 20(3) in (4) Uredbe (EU) 2019/943. V skladu s členom 20(5) Uredbe (EU) 2019/943 je Komisija 13. marca 2024 izdala mnenje o španskem izvedbenem načrtu ([13]). Komisija zato meni, da odstopanje od člena 20(3) do (8) Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno.

(82) Člen 21(7) Uredbe (EU) 2019/943 je bil razveljavljen z Uredbo (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta ([14]). Zato se za NPO ne uporablja več. Komisija v zvezi z zahtevkom za odstopanje od člena 21(8) ([15]) Uredbe (EU) 2019/943 ugotavlja, da ta določba sicer ne določa več, da so mehanizmi za zmogljivost začasni, vendar določa, da Komisija mehanizme za zmogljivost odobri za največ 10 let. Poleg tega ni mogoče napovedati, kako se bo elektroenergetski sistem Melille razvijal v prihodnosti. V skladu s tem bi bilo treba trajanje mehanizma reguliranih plačil, določenega v kraljevem odloku št. 738/2015, omejiti na obdobje do 31. decembra 2029, kot je glede Melille odobreno na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270.

(83) Člen 22 Uredbe (EU) 2019/943 določa načela zasnove, ki se uporabljajo za mehanizme za zmogljivost. Komisija meni, da bi odstopanje od člena 22(1), točki (f) in (h), Uredbe (EU) 2019/943, ki se uporablja po datumu prenehanja veljavnosti mehanizma reguliranih plačil, določenega na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270, lahko oviralo prehod na energijo iz obnovljivih virov ter večjo prožnost, shranjevanje energije, elektromobilnost in prilagajanje odjema, saj je namen teh določb omogočiti sodelovanje vseh tehnologij na konkurenčni podlagi. Komisija zato meni, da odstopanje od člena 22(1), točki (f) in (h), ni upravičeno. To ne bi smelo posegati v obveznosti in pogodbe, sklenjene v zvezi z Melillo v okviru mehanizma plačil iz kraljevega odloka št. 738/2015, kot je bil odobren na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270.

(84) Komisija na podlagi informacij, ki jih je predložila Španija (uvodna izjava 79), meni, da je odstopanje od zahtev iz člena 22(2) Uredbe (EU) 2019/943 upravičeno, ker so posebne zahteve glede zasnove strateških rezerv neločljivo povezane z vzpostavitvijo dobro delujočega izravnalnega trga. Nasprotno pa odstopanje od člena 22(3) Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno, ker naj bi se posebne zahteve glede zasnove mehanizmov za zmogljivost uporabljale neodvisno od dovolj razvitega izravnalnega trga.

(85) Komisija v zvezi z zahtevkom za odstopanje od člena 22(5) Uredbe (EU) 2019/943 meni, da odstopanje ni upravičeno, saj se člen 22(5) navedene uredbe ne uporablja za mehanizme za zmogljivost, odobrene po 4. juliju 2019.

(86) V zvezi s členom 22(4) Uredbe (EU) 2019/943, ki določa zahteve glede omejitev emisij CO_2 za mehanizme za zmogljivost, Komisija meni, da zahteve glede omejitev emisij CO_2 ne veljajo za sedanji mehanizem reguliranih plačil, odobren na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270, glede na majhnost elektroenergetskega sistema Melille, omejitve, povezane s pridobivanjem potrebnih okoljskih dovoljenj za novo proizvodno zmogljivost, in večjo potrebo po proizvodnji, ki jo je mogoče dispečirati, za zagotovitev vključevanja obnovljivih virov energije v Melilli in zanesljivosti oskrbe. Meni tudi, da bi odstopanje od člena 22(4) Uredbe (EU) 2019/943, ki se uporablja po datumu prenehanja veljavnosti mehanizma reguliranih plačil, določenega na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270, lahko oviralo prehod na energijo iz obnovljivih virov ter večjo prožnost, shranjevanje energije, elektromobilnost in prilagajanje odjema, saj je namen teh določb omogočiti sodelovanje vseh tehnologij na

([13]) https://circabc.europa.eu/ui/group/8f5f9424-a7ef-4dbf-b914-1af1d12ff5d2/library/b8dcbe85-7324-4e83-9752-fe974fc42cad/details?download=true.

([14]) Uredba (EU) 2024/1747 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 glede izboljšanja zasnove trga električne energije v Uniji (UL L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj).

([15]) Kakor je bil spremenjen z Uredbo (EU) 2024/1747.

konkurenčni podlagi. Komisija zato meni, da odstopanje od člena 22(4) Uredbe (EU) 2019/943 ni upravičeno. To ne bi smelo posegati v obveznosti in pogodbe, sklenjene v zvezi z Melillo v okviru mehanizma plačil iz kraljevega odloka št. 738/2015, kot je bil odobren na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270.

(87) Po mnenju Komisije je na podlagi pojasnil, ki jih je predložila Španija (glej uvodno izjavo 80), odstopanje od člena 25(2) do (4) Uredbe (EU) 2019/943 za obratovanje elektroenergetskega sistema v Melilli upravičeno za obdobje do 31. decembra 2029, kot je glede Melille določeno na podlagi sklepa o državni pomoči v zadevi SA.42270.

5.3.6 *Odstopanje od členov 14 do 17, 19 do 27 in 35 do 47 Uredbe (EU) 2019/943 za mehanizem iz kraljevega odloka št. 738/2015*

(88) Španija je v svoji vlogi, kakor je bila spremenjena z drugim sklopom pojasnil, ki ga je poslala 17. januarja 2022, navedla, da je za obstoječi mehanizem iz kraljevega odloka št. 738/2015 potrebno odstopanje od členov 14 do 17, 19 do 27 in 35 do 47 Uredbe (EU) 2019/943. Komisija meni, da takšno obsežno odstopanje ni potrebno za zagotovitev njegove uporabe. Meni tudi, da so upravičena samo odstopanja, navedena v zgornjih oddelkih.

5.4 **Brez ovir za prehod na energijo iz obnovljivih virov ter večjo prožnost, shranjevanje energije, elektromobilnost in prilagajanje odjema**

(89) V skladu s členom 64(1), peti pododstavek, Uredbe (EU) 2019/943 in členom 66(2) Direktive (EU) 2019/944 se s sklepom o odstopanju zagotovi, da odstopanje ne ovira prehoda na energijo iz obnovljivih virov ter večje prožnosti, shranjevanja energije, elektromobilnosti in prilagajanja odjema.

(90) V zvezi s prehodom na energijo iz obnovljivih virov ter večjo prožnostjo (vključno s prilagajanjem odjema) in shranjevanjem energije je treba opozoriti, da bi morali dobro delujoči terminski trgi, trgi za dan vnaprej, trgi znotraj dneva in izravnalni trgi v skladu z zahtevami iz Uredbe (EU) 2019/943 in Direktive (EU) 2019/944 zagotavljati potrebne signale glede dispečiranja in naložb, da bi se čim bolj povečal morebitni razvoj navedenih tehnologij. Na primer, razvoj prilagajanja odjema, ki ga je mogoče aktivirati v obdobjih, ko je elektroenergetski sistem Melille pod pritiskom, bi bilo načeloma lažje doseči v sistemu, v katerem cene povpraševanja odražajo urno stanje proizvodnje v Melilli in ne proizvodnje na celini. To samodejno ne preprečuje razvoja prilagajanja odjema ali drugih oblik prožnosti v sedanjem regulativnem okviru. Vendar ni mogoče izključiti, da bi lahko sklep o odstopanju negativno vplival na tak morebitni razvoj.

(91) Po drugi strani pa člen 64 Uredbe (EU) 2019/943 ne določa, da se morajo s sklepi o odstopanju povečati možnosti za prožnost ali shranjevanje energije. Namen odstopanja iz člena 64 navedene uredbe je le zagotoviti, da „ne ovira“ takega prehoda. To pomeni, da odstopanje ne sme preprečevati razvoja, ki bi se brez odstopanja zgodil naravno. Zelo malo verjetno je, da bi se v elektroenergetskem sistemu v Melilli brez odstopanja razvili dobro delujoči terminski trgi, trgi za dan vnaprej, trgi znotraj dneva in izravnalni trgi. Razlog za to so izzivi, povezani z obratovanjem NPO, zelo nizka raven konkurence v segmentu proizvodnje in pomanjkanje povezav s celinskim trgom, opisani v oddelku 2. Zagotoviti pa je treba, da se odstopanja postopno odpravijo, ko so izpolnjeni pogoji za razvoj delujočih veleprodajnih trgov. Komisija zato v tem sklepu določa omejeno obdobje odstopanja in stroge pogoje za njegovo podaljšanje, kot je določeno v oddelku 5.5 spodaj.

(92) Zdi se, da odstopanje nima opaznega vpliva na elektromobilnost.

5.5 **Trajanje odstopanja ter pogoji za povečanje konkurenčnosti in povezovanja z notranjim trgom električne energije**

(93) V členu 64 Uredbe (EU) 2019/943 in členu 66 Direktive (EU) 2019/944 je za majhne izdvojene sisteme izrecno določeno, da mora biti odstopanje časovno omejeno in da morajo zanj veljati pogoji, katerih cilj je povečanje konkurenčnosti in povezovanja z notranjim trgom električne energije.

(94) Kar zadeva majhne izdvojene in majhne povezane sisteme, Uredba (EU) 2019/943 in Direktiva (EU) 2019/944 določata obvezno omejitev, ki ima več namenov. Predvsem predvidevata, da se lahko splošni regulativni okvir uporablja za vse razmere na notranjem trgu in da taka splošna uporaba koristi družbi. Čeprav člen 64 Uredbe (EU) 2019/943 priznava, da so v posebnih primerih morda potrebna odstopanja, lahko ta povečajo zapletenost celotnega sistema in pomenijo ovire za povezovanje trgov tudi na sosednjih območjih. Poleg tega utemeljitev odstopanja na splošno temelji na takrat aktualnem tehničnem in regulativnem okviru ter topologiji zadevnega omrežja. Vse to se bo gotovo spremenilo. Nazadnje, pomembno je, da imajo udeleženci na trgu možnost pravočasno predvideti regulativne spremembe. Zato je treba vsa odstopanja časovno omejiti.

(95) Španija zahteva, da se odstopanja za Melillo izvzamejo iz kakršnih koli rokov, saj je izgradnja povezave Melille s celinsko Španijo (in s tem celinskim elektroenergetskim sistemom Unije) malo verjetna. Komisija sicer priznava razloge Španije, vendar ugotavlja, da Melilla ni ena od najbolj oddaljenih regij, priznanih na podlagi člena 349 PDEU, in da mora biti odstopanje časovno omejeno.

(96) Glede na negotovost glede prihodnje povezave Melille s celinsko Španijo ter znatne težave pri upravljanju tega ozemlja Komisija meni, da je sorazmerno odobriti odstopanja za Melillo za obdobje, ki je odvisno od povezave avtonomnega mesta s celinsko Španijo, razen odstopanja od člena 25(2) do (4) Uredbe (EU) 2019/943, ki se uporablja za obdobje do 31. decembra 2029, kot je določeno v sklepu o državni pomoči v zadevi SA.42270 –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Kraljevini Španiji se v zvezi z Melillo odobri odstopanje od določb člena 3, prvi odstavek, točke (a), (b), (e), (k), (o) in (p), člena 6, člena 7(1), člena 8(1) in (4), členov 9, 10, 11, 14 in 15, člena 16(1) in (2), člena 22(2) in člena 25(2) do (4) Uredbe (EU) 2019/943 ter določb člena 40(4) do (7) Direktive (EU) 2019/944.

Člen 2

Odstopanje, odobreno na podlagi člena 1 za vse v njem navedene člene Uredbe (EU) 2019/943 in Direktive (EU) 2019/944, se uporablja, dokler Melilla ni povezana s celinsko Španijo, razen odstopanja od člena 25(2) do (4) Uredbe (EU) 2019/943, ki se uporablja za obdobje do 31. decembra 2029.

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Španijo.

V Bruslju, 16. maja 2025

Za Komisijo
Dan JØRGENSEN
član Komisije